

Apel
do instytucji i organizacji europejskich
o dokonanie pilnego przeglądu procedur, mechanizmów i struktur
służących ochronie oraz promocji
praworządności, wartości i zasad europejskich oraz praw podstawowych
obywateli
w państwach członkowskich

My, obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, powodowani najwyższą troską i obawą o stan praworządności, przestrzeganie wartości i zasad europejskich oraz praw podstawowych w naszym własnym kraju, ale także dostrzegający podobne negatywne zjawiska w niektórych innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, zwracamy się do instytucji europejskich, w tym przede wszystkim do:

Komisji Europejskiej,

Parlamentu Europejskiego,

Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz

Rady Europy, a także innych instytucji i organizacji mających nawet pośredni wpływ na przyszłość projektu integracji europejskiej w dziedzinach będących przedmiotem niniejszego wystąpienia, z następującym apelem:

1. Ostatnie lata przyniosły w kilku państwach członkowskich Unii Europejskiej, w tym także w Polsce, ewidentne nasilenie działań ugrupowań rządzących stanowiących zagrożenie dla praworządności, wartości i zasad europejskich oraz praw podstawowych. W różnym zakresie atakowana i podważana jest niezależność sądów i niezawisłość sędziów, wolność mediów oraz autonomia instytucji naukowych i kulturalnych, a także niepartyjny charakter mediów publicznych.

W efekcie zagrożone są fundamenty systemu demokratycznego oraz swobody obywatelskie, stanowiące sedno cywilizacji europejskiej, wolności twórcze i badawcze oraz podstawy zdrowego dialogu publicznego. W niektórych wypadkach zagrożeniom tym towarzyszy otwarcie deklarowana pogarda oraz ataki na różne mniejszości (polityczne, etniczne, religijne, seksualne), a także inne narody europejskie, prezentowane nie jako partnerzy czy nawet konkurenci, ale jako przeciwnicy czy wręcz wrogowie. Uważamy, że takie działania prędzej czy później zagrożą procesowi integracji europejskiej.

2. Instytucje europejskie oraz wypracowane przez nie procedury, mechanizmy i struktury, choć zasługują na szacunek za wysiłki podejmowane w ostatnich latach, to wydają się dalece niedostosowane do skali aktualnych wyzwań.

Tymczasem rządy, o których mowa w pkt. 1, wykazują się ogromną inwencją w unikaniu wszelkich ograniczeń dla swych polityk stanowiących zagrożenie dla praworządności, wartości i zasad europejskich oraz praw podstawowych. Po kolei wyłączone są zabezpieczenia traktowane kiedyś jako systemowe: od autorytetu sądów konstytucyjnych, przez niezależność sądownictwa po pełne podporządkowanie dominujących na danym rynku mediów, nie tylko publicznych.

Mamy świadomość, że przeciwdziałanie niektórym negatywnym tendencjom w poszczególnych państwach członkowskich jest trudne, lub praktycznie niemożliwe przy obecnie obowiązujących uregulowaniach traktatowych.

3. Jednocześnie uważamy, że nawet na gruncie aktualnych norm i przepisów niektóre ścieżki działania instytucji europejskich jawią się jako – przynajmniej na razie – efektywne:

- jedną z nich jest doprowadzanie na wniosek Komisji Europejskiej do postępowania przed TSUE, częstokroć z wykorzystaniem opinii tzw. Komisji Weneckiej Rady Europy,

- drugą, jakkolwiek mniej bezpośrednią, jest tryb debat i rezolucji w Parlamencie Europejskim, którego autorytet przynajmniej w części państw europejskich, a na pewno w Polsce, jest wysoki.

Uważamy, że m. in. te dwie ścieżki postępowania instytucji europejskich na rzecz ochrony i promocji praworządności, wartości i zasad europejskich oraz praw podstawowych powinny stać się jeszcze skuteczniejsze i sprawniejsze.

Aby tak się stało, potrzebny jest wnikliwy przegląd wszystkich istniejących obecnie ograniczeń/barier przede wszystkim dla tempa realizacji określonych działań, zarówno w wymiarze formalnym (procedury i mechanizmy), jak i organizacyjnym (struktury, przypisane do nich etaty).

Apelujemy do wszystkich instytucji europejskich o dokonanie przeglądu tych mechanizmów, procedur i struktur, których poprawienie i wzmocnienie mogłoby przyczynić się do usprawnienia ochrony i promocji praworządności, wartości i zasad europejskich oraz praw podstawowych w państwach członkowskich.

Niniejszy apel formułujemy i podpisujemy z pełnym przekonaniem o jego uniwersalnym charakterze. Wartości i zasady europejskie wyrażają wszystko to, co było drogą Polakom w II połowie XX wieku, szczególnie w czasie powstania „Solidarności” w 1980 r. i w okresie obalania komunizmu w 1989 r., a także od

momentu uzyskania członkostwa w Unii Europejskiej przez nasz kraj w 2004 r. Nadal popiera je ponad 80 procent naszych rodaków.

Każda demokratyczna siła polityczna w Polsce może wygrywać wybory przy zachowaniu europejskich norm oraz realizować swój program polityczny, społeczny i gospodarczy bez faktycznego naruszania Konstytucji RP oraz europejskich traktatów.

Jako przedstawiciele różnych pokoleń i środowisk Polaków, w tym również i tych, które dobrze pamiętają Polskę z dyktatorskimi rządami komunistów, bez praworządności, bez wartości i zasad europejskich i bez szacunku dla praw podstawowych swych obywateli, apelujemy do instytucji europejskich o maksymalny wysiłek na rzecz ochrony tego, co jest największym wspólnym dokonaniem Europejczyków, obywateli wszystkich państw członkowskich naszej Unii.

Koordynatorem zbiórki podpisów pod apelem jest organizacją społeczeństwa obywatelskiego (CSO) - Stowarzyszenie Nowoczesna Łódź (<http://nowoczesnalodz.pl/>). Osobą prowadzącą projekt jest Maciej Jeziorowski.

Wszelkie komentarze, pytania i opinie można kierować na adres e-mail: biuro@nowoczesnalodz.pl